

2025. aasta aruande kommenteeritud kokkuvõte

2025. aastal tegutses EBA keskkonnas, mida iseloomustasid finantstingimuste leevenemine, püsivad geopoliitilised pinged ja kiirenev tehnoloogia muutumine. Sellega arvestades seadis EBA oma tegevuskavas keskele kohale lihtsustamise: ühtlustada eeskirju, aruandlust, andmekasutust ja siseprotsesse, samal ajal nihutades tähelepanu peamiselt eeskirjade koostamiselt praktilisemale järelevaatamisele ja järelevalvele, eelkõige digitaalse tegevuskerksuse määruse ja krüptovaraturgude määruse uute raamistike alusel.

ELi/EMP pangad säilitasid tegevuskerksuse kogu aasta jooksul. Varade üldkvaliteeti toetasid tugevad kapitali- ja likviidsuspositsioonid, tugev kasumlikkus ning tööhõive ja kinnisvaraturu stabiliseerumine. 2025. aasta ELi-ülene stressitest kinnitas, et pangad suudaksid säilitada kapitali adekvaatsuse määrad üle miinimumnõuete isegi äärmiselt ebasoodsa stsenaariumi korral. Samal ajal juhtis EBA tähelepanu püsivatele nõrkustele, näiteks ärikinnisvarale avalduvale survele, geopoliitilistele riskidele ja süvenevatele küberohtudele, mida põhjustavad finantsteenuste kiire digipööre ja suurem sõltuvus kriitilise tähtsusega kolmandatest isikutest teenuseosutajatest.

ELi ühtsete eeskirjade lihtsustamisel ja tugevdamisel tehti suuri edusamme, et toetada lihtsustamispuudlusi ELi tasandil. Tuginedes oma aruandele regulatiivse ja järelevalveraamistiku tõhususe kohta, esitas EBA Basel III paketi põhielemendid, tegi edusamme krediidi-, turu- ja operatsiooniriski valdkonnas ning kalibreeris ümber keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide avalikustamise ajakava. Proportsionaalsuse põhimõtet täiustati veelgi, leevendades nõudeid väikestele ja mittekeerukatele finantseerimisasutustele ning kohandades mitmes valdkonnas planeerimist, et võtta arvesse õigusloome arengut ja lihtsustamise tegevuskava. EBA jätkas poliitikalakujundajate toetamist uute raamistike väljatöötamisel, sealhulgas seoses läbivaadatud makseteenuste direktiivi ja määruse, väärtpapieriarvelduse ja väärtpapierite keskdepositooriumide määruse ning väärtpapieristamise paketiga, tagades, et regulatiivsed väljundid jääksid ühtseks, tõhusaks ja praktiliseks.

2025. aastal liiguti oluliselt ELi andmetaristu nüüdisajastamise poole. 3. samba andmekeskuse kasutuselevõtt tsentraliseeris sadade pankade usaldatavusnõuete teabe avaldamise ning suurendas läbipaistvust järelevalveasutuste, turgude ja üldsuse jaoks. Samal ajal laiendas Euroopa andmejuurdepääsu portaali (EDAP) ühiseid andmekogumeid ja analüüsivahendeid, mis tugevdas EBA laiemat andmestrategieid. Samuti edendas EBA keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide analüüsi, avaldades oma esimese keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide koondpaneeli ning liikudes korrapärase kliimastressitesti väljatöötamise suunas, tagades, et kliima- ja keskkonnariskid kajastuvad järelevalveootustes.

Digitaalse tegevuskerksuse määruse ja krüptovaraturgude määruse alusel läks EBA otsustavalt üle oma uuele järelevalverollile. Pärast kummagi määruse kõigi tehniliste standardite õigeaegset esitamist koostasid EBA ja teised Euroopa järelevalveasutused digitaalse tegevuskerksuse ja krüptovarade järelevalve jaoks juhtimisstruktuurid, meetodikad, IT-süsteemid ja ühised kontrolliraamistikud. Digitaalse tegevuskerksuse määruse alusel määrati 19 kriitilise tähtsusega kolmandast isikust IKT-teenuste osutajat, mis käivitas pideva järelevalvetevõtte ning tugevdas ELi suutlikkust jälgida ja maandada süsteemseid IKT-riske. Krüptovaraturgude määruse alusel viis

EBA lõpule oluliste varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitentide järelevaevemenetlused, suurendas järelevaevsuutlikkust ja valmistab riiklikke asutusi ette paremini ühtlustatud järelevaevkäsitluseks arenevatel krüptovaraturgudel.

EBA tugevdas ka tarbijakaitset ning toetas ELi üleminekut uuele Rahapesu ja Terrorismi Rahastamise Tõkestamise Ametile (AMLA). EBA rakendas väikmaksete määrust, avaldas tarbijasuundumuste aruande ning algatas kooskõlastatud teadlikkuskampaaniad krüptovara ja digirahanduse pettuste kohta, kajastades kasvavat kohustust koolitada tarbijaid ja teha järelevaevet.

EBA süvendab ka järelevaevuhtsust liikmesriikides vastastikuste eksperdihinnangute, järelevaevprioriteetide, võrdlusuuringute, järelevaevkoolituse ning ELi ja rahvusvaheliste partneritega tehtava tõhustatud koostöö kaudu. Need pingutused aitavad kaasa järelevaevetulemuste järjepidevusele ja tugevdavad ELi positsiooni ülemaailmsetes finantsreguleerimise aruteludes.